

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Naturavdelning
Henrik Roos

Bildande av Eahagen-Öglunda ängars naturreservat i Skara kommun

Innehållsförteckning

Uppgifter om naturreservatet
Beslut om bildande m.m.
Syftet med naturreservatet
Skälen för Länsstyrelsens beslut
Beslut om föreskrifter
Ärendets handläggning
Länsstyrelsens bedömning och motivering
Upplysningar
Ersättningstalan
Kungörelse
Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut

Bilagor

Bilaga 1a. Beslutskarta
Bilaga 1b. Precisering av undantag från A-föreskrifter
Bilaga 1c. Precisering av B-föreskrifter
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Sakägarförteckning
Bilaga 5. Sändlista

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Eahagen-Öglunda ängars naturreservat
NVR ID:	2000593
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Skara
Lägesbeskrivning:	Mellan Lerdala och Eggby ca 10 km V om Skövde
Fastigheter och ägare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Nyttjanderättsinnehavare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Areal (ha):	344 hektar, varav vatten 184 hektar
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Natura 2000-beteckning:	SE0540088
Naturgeografisk region:	Falbygden/Vänerslätterna

Beslut om bildande med mera.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken.

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Eahagen-Öglundas ängar.

Beslutet riktar sig till allmänheten, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård. Skötselplanen innehåller beskrivningar i enlighet med 17 § nyssnämnda förordning för Natura 2000-området Eahagen-Öglunda ängar (SE0540088). Skötselplanen ersätter den av Länsstyrelsen tidigare fastställda bevarandeplanen för Natura 2000-området Eahagen-Öglunda ängar (SE0540088).

Länsstyrelsen har tidigare beslutat om följande områdesskydd som berör det nu bildade naturreservatet:

- Naturreservatet Eahagen-Öglunda ängar i Eggby, Istrums och Öglunda socknar, Skara kommun, enligt 7 § naturvårdslagen (1964:822) den 19 december 1975, dnr 11.121-841-75 (16AK 1976:3A)

Länsstyrelsen beslutar att detta områdesskydd upphävs när nu aktuellt beslut vunnit laga kraft.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara de särpräglade landformer, som bildar det så kallade kamelandskapet som är typiskt för Vallebygden.
- bevara och gynna områdets småskalighet och mosaik av öppna och trädklädda naturbetesmarker, kransalgsjöar, ädellövskogar, lövsumpskogar, barrskogar samt bryn- och övergångsmiljöerna däremellan.
- bevara och utveckla förekomst och rikedom av arter knutna till öppna och trädklädda naturbetesmarker, kransalgsjöar, naturskogsartade ädellövskogar, lövsumpskogar, barrskogar samt bryn- och övergångsmiljöerna däremellan liksom äldre och/eller grova ädellövträd.
- bevara en gynnsam status för de kalkrika småsjöarna.
- bevara och tydliggöra spåren efter tidigare markanvändning.
- bevara och utveckla ett område som är värdefullt för det rörliga friluftslivet.
- bevara de inom området förekommande naturtyper och arter som ingår i EU:s nätverk av skyddsvärda områden, Natura 2000, i gynnsamt tillstånd.

Syftet ska uppnås genom att:

- åtgärder som kan förändra kamelandskapets former förbjuds.
- marken undantas från skogsbruk.
- barrskog omförs till lövskog och/eller betesmarker.
- betesmarker restaureras.
- naturreservatets betes- och ängsmarker hävdas med bete, slåtter och röjningar.
- i lövskogsmiljöerna genomförs åtgärder för att förhindra graninvandring.
- vårdåtgärder i form av till exempel friställning och röjning av undervegetation genomförs kring äldre och/eller grova träd. Likaså ska marken skötas så att rikligt med efterträdare till de gamla träden får möjlighet att utvecklas.
- åkerrenar, stenmurar och åkerholmar med mera hålls fria från igenväxningsvegetation.
- sjöarna och vattenytor hålls öppna och undantas från åtgärder som kan skada deras hydrologi.
- spår efter äldre markanvändning ska hållas synliga i terrängen.
- det ska finnas informationsskyltar som beskriver områdets natur- och kulturhistoriska värden.
- befintliga vandringsleder underhålls, nya vandringsleder kan anläggas och parkeringsmöjligheterna med mera i området förbättras.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Reservatet hyser mycket höga biologiska bevarandevärden främst på grund av sitt småskaliga mosaiklandskap med en stor blandning av öppna gräsmarker, slutna lövskogar och dessutom rikligt med övergångszoner däremellan. Detta gör att det inom relativt små avstånd finns en rad olika småmiljöer som kortbetade gräsmarker, mer högvuxen högrötsvegetation, brynmiljöer och buskage hagmarker med äldre solbelysta och slutna lövskogslundar med gamla träd och död ved. I reservatet finns också sjöar med höga biologiska värden. Sentida skogsbruk har bara förekommit i mycket ringa omfattning vilket gör att lövskogen i området har utvecklat en naturskogsartad karaktär.

Detta tillsammans med den bitvis kalkrika berggrunden bidrar till ett mycket artrikt växt och djurliv innehållandes flera hotade, sällsynta eller krävande arter både på land och i vatten. Bland de naturvårdsintressanta arterna som noterats inom naturreservatet finns flera rödlistade arter. Denna artlista är inte komplett och många artgrupper har inte inventerats, till exempel insekter. Sannolikt finns det därför ett stort antal rödlistade och naturvårdsintressanta arter som ytterligare skulle förstärka bilden av naturreservatet som ett värdefullt och skyddsvärt område.

Naturreservatet har, liksom resten av Valleområdet, ett mycket stort geologiskt bevarandevärde. Valleområdet är ett av de största så kallade kamelandskapen i Sverige avsatt av inlandsisen för cirka 10 000 år sedan.

Naturreservatet har också ett mycket stort kulturhistoriskt bevarandevärde och hyser flera fornlämningar och andra kulturhistoriska element.

Markerna i naturreservatet är liksom hela Valleområdet tilltalande för besökare och reservatet besöks varje år av ett mycket stort antal människor. Den huvudsakliga aktiviteten är vandring längs med flertalet av de vandringsleder som finns i reservatet. Andra vanliga aktiviteter är paddling, fiske, och bad. Sammantaget får reservatet bedömas som ett av Skaraborgs mest värdefulla friluftsrervat.

Genom bildande av naturreservat säkerställs att dessa natur-, kultur- och friluftsvärden värden bibehålls och kan få erforderlig skötsel.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap. 5 § miljöbalken)

Förbuden gäller inte de åtgärder som är förenade med tillståndsplikt enligt A13–A18.

Inom naturreservatet är det förbjudet att göra följande:

1. Avverka, gallra, röja, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, oavsett om de står upp eller ligger ner.
Förbudet gäller inte vid flyttning av träd eller vindfällan som utgör hinder för betesdrift eller försvårar framkomligheten på åkermark, vägar, vandringsleder eller liknande. Alternativt får klenare grenverk upparbetas och stammen lämnas kvar.

Förbudet gäller inte vid underhåll av befintliga siktgator för jakt.

För berörd del av fastigheten Sântorp 3:2 (0,7 hektar) gäller förbudet bara föryngringsavverkning (slutavverkning). Förbudet gäller inte när fastighetsägaren till Sântorp 3:2 själv upparbetar döda träd eller vindfällan eller glesar ut träd- och buskskiktet för att gynna betet eller bibehålla framkomligheten i området.

2. Uppföra eller väsentligt ändra utformningen av byggnad eller annan anläggning.
Med anläggningar avses det mesta som går att bygga eller ställa i ordning och som är lite större, till exempel stängsel, vägar, stigar och bryggor.

Förbudet gäller inte jakttorn eller gömsle som inte innebär upptag av nya siktgator.

Förbudet gäller inte vid normalt underhåll av befintliga anläggningar som har tillkommit i laga ordning.

3. Uppföra mast, torn, vindkraftverk eller liknande anordning.
4. Uppföra skyltar, fast belysning eller liknande anordningar.
Förbudet gäller inte tillfälliga skyltar med angelägen samhällsinformation eller information (ej reklam) om pågående verksamhet.

Förbudet gäller inte vägskyltar eller andra liknande anordningar inom befintligt vägområde.

5. Dika, kulvertera dike, lägga igen dike, dämma, avleda, valla in, muddra eller utföra någon annan åtgärd som påverkar områdets hydrologiska förhållanden.
Förbudet gäller inte vid rensning till ursprunglig eller fastställd bottennivå av befintliga diken.

Förbudet gäller inte vid åtgärder för normal jordbruksverksamhet på åkermark.
6. Borra, spränga, gräva, schakta, påla eller bedriva täkt av något slag.
Förbudet gäller även husbehovstäkt.

Förbudet gäller inte vid underhåll och reparation av befintliga vattentäkter och andra befintliga ledningar (inklusive omdimensionering och dubblering). Med ledning avses alla typer av kablar och rör, till exempel vatten, avlopp, fiber och el.

Förbudet gäller inte vid rensning till ursprunglig eller fastställd bottennivå av befintliga diken.
7. Anordna upplag, fylla ut eller tippa massor.
Förbudet gäller inte vid tippning av sten från åkermark.

Förbudet gäller inte mindre och tillfälliga upplag (högst ett år) i samband med jordbruksverksamhet eller i samband med underhåll av befintliga anläggningar som har tillkommit i laga ordning.

Förbudet gäller inte uppläggning (vinterförvaring) av mindre båtar
8. Plöja upp de ängs- och betesmarker som redovisas på karta i bilaga 1b.
9. Bedriva bete under perioden 15 november–15 april.
Förbudet gäller inte på åkermark/vall som inte sambetas med mer naturlig gräsmark.
10. Stödutfodra med annat än mineralfoder inom betesmarker med höga naturvärden enligt karta i bilaga 1b.
Förbudet gäller inte vid stödutfodring som övergångsutfodring i samband med in- och utställning. Platser med känslig flora ska då undvikas.

Förbudet gäller inte på åkermark/vall som inte sambetas med mer naturlig gräsmark.
11. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller gödsel.
Förbudet gäller inte på mark som brukas som åker.

Så, plantera eller sätta ut växt- eller djurarter.
På åkermark gäller förbudet energiskog, julgransodling och andra träd och buskar, men inte övrig normal åkergröda.

Förbudet gäller inte utplantering av flodkräftor.

Det är också förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd göra följande:

12. Anlägga åtel för jakt.
13. Anlägga anläggningar som tillgodoser det allmänna friluftslivets behov.
Tillståndsplikten gäller inte för bryggor. Anläggning av bryggor skall alltid föregås av dispensprövning.
14. Anlägga ny ledning.
Med ledning avses alla typer av kablar och rör, till exempel vatten, avlopp, fiber och el.
15. Anlägga biodling.
16. Bekämpa invasiva främmande arter med metoder som är förbjudna enligt A1–A12 ovan.
17. Gräva ner befintliga luftledningar.

Föreskrifterna ovan gäller inte i följande fall:

1. När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår under förpliktelserna enligt 7 kap. 6 § miljöbalken i Länsstyrelsens beslut.
2. När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, åtgärdar träd som förvaltaren bedömer utgör en påtaglig risk för människor, trafiksäkerhet eller egendom.
3. Föreskrift A1, A2 och A4–A18 gäller inte inom de gårdsmiljöer med mera som markerats i bilaga 1b.
4. Föreskrift A1 och A6 gäller inte vid reparation, underhåll, trädsäkring eller ombyggnad av befintliga luftledningar enligt gällande ledningsrätt, nyttjanderätt eller servitut.
Markskador ska då om möjligt undvikas, men uppkommer markskador ska de repareras.
5. Föreskrift A1, A6 och A7 gäller inte vid arbete inom vägområde i syfte att underhålla eller reparera vägen.
6. Föreskrift A2, A6 och A7 gäller inte vid utvidgning av en allmäntillgänglig brygga på den plats som utpekats på karta i bilaga 1b, i den mån det behövs för anläggandet så att det finns möjlighet till förtöjning av två–tre mindre båtar.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap. 6 § miljöbalken)

Föreskrifterna avser hela naturreservatet där inget annat anges.

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar uppförs/anläggs och att följande åtgärder vidtas.

1. Naturreservatet märks ut i terrängen.
2. Informationsskyltar, vandringsleder (inklusive tillhörande anordningar såsom spänger, skyltar och stängselgenomgångar) och eldstäder anläggs och underhålls.
3. Parkeringsplatser, bänkar, bord och toalett anläggs och underhålls på de platser som framgår av karta i bilaga 1c.
4. Slåtter och betesdrift med tillhörande åtgärder inklusive uppsättning och underhåll av stängsel samt anordning av dricksvattenförsörjning med mera.
5. Naturvårdsinriktad skötsel av lövskog eller enstaka träd genom röjning, plockhuggning, tillskapande av död ved, veteranisering, utsättning av mulmholkar och plantering av ädellövträd.
6. Betesmark/ängsmark restaureras inom de områden som är markerade på karta i bilaga 1c. Detta kan inkludera virkesuttag.
7. Rensning av igenväxningsvegetation i sjöar och vattendrag.
8. Åtgärder i syfte att motverka granetablering i lövskog.
9. Åtgärder i syfte att motverka skadeangrepp av åttatandad granbarkborre eller annan skadegörare om skadeangreppet påtagligt kan hota syftet med naturreservatet. Tillåtna metoder är utplacering av fällor och fångstvirke, fällning och barkning av angripna träd, rotkapning och barkning av vindfällan. Fällda träd ska i första hand lämnas på plats, men får flyttas eller transporteras ut om natur- eller friluftsvärden påtagligt hotas. Eventuellt fångstvirke ska föras ut ur reservatet.
10. Åtgärder i syfte att minska utbredning samt förebygga etablering och spridning av invasiva främmande arter.
11. Avverkning/oskadliggörande av träd som utgör fara för människor, trafiksäkerhet eller egendom.
12. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

Föreskrifterna ovan gäller inte inom de gårdsmiljöer med mera som markerats på karta i bilaga 1c.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen [1998:1252] om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.)

Inom naturreservatet är det förbjudet att göra följande:

1. Framföra motordrivet fordon på is eller snö.
Förbudet gäller inte vid plogning av skridskobana.
2. Parkera motordrivet fordon, husvagn eller liknande utanför de anvisade parkeringsplatserna. Det är vidare förbjudet att parkera på de anvisade parkeringsplatserna i mer än två dygn i sträck.
3. Framföra motordriven farkost på vatten.
Förbudet gäller inte vid framförande av båt med elmotor.
4. Gräva upp växter eller plocka svampar, mossor eller lavar.
Förbudet gäller inte vid plockning av bär eller matsvamp.
5. Elda på andra platser än i de eldstäder som är iordningställda och anvisade.
Förbudet gäller även engångsgrillar, men inte andra medhavda grillar, gasol- och spritkök eller liknande.
6. Använda båtar och fiskeredskap som befunnit sig i vatten med kräftpest utan att de torkats av med sprit.
7. Flytta, ta bort, förstöra eller skada levande eller döda träd, grova grenar eller vindfällan.

Det är också förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd göra följande:

8. Fånga eller samla in ryggradslösa djur.
Tillståndsplikten gäller inte för fiske av kräftor.

Tillståndsplikten gäller inte för infångning eller insamling av invasiva främmande arter.
9. Arrangera idrottstävling, läger eller liknande verksamhet eller sammankomster med mer än 50 personer. *Tillståndsplikten gäller inte för evenemang som enbart tar befintliga vägar eller vandringsleder i anspråk.*

Föreskrifterna ovan gäller inte i följande fall:

1. När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår under förpliktelseerna enligt 7 kap. 6 § miljöbalken i Länsstyrelsens beslut.
2. När Länsstyrelsen, eller den Länsstyrelsen utser, genomför naturinventeringar, vilka även kan innebära insamling av arter i vetenskapligt syfte.

Ärendets handläggning

Det i detta beslut berörda området skyddades av Länsstyrelsen som naturreservat 1975. Beslutet innebar endast ett begränsat antal föreskrifter vilka, tillsammans med gällande skötselplan, idag inte bedöms som tillräckliga för att säkerställa att områdets naturvärden långsiktigt bevaras. Beslutet från 1975 bedöms också idag innebära onödiga begränsningar i möjligheterna att bedriva friluftsliv med mera i reservatet. Med anledning av detta initierade Länsstyrelsen en revidering av beslutet år 2012.

Arbetet med detta beslut och tillhörande skötselplan har skett i samverkan med samverkansgruppen i Valle. Även särskilt riktade dialogprocesser avseende till exempel möjligheterna till friluftsliv och betesdrift har genomförts med en bredare grupp av aktörer i Valleområdet. Detta i syfte att få ett brett helhets- och landskapsperspektiv på beslutet i syfte att anpassa det efter behov och önskemål från hela Valleområdets olika aktörer samtidigt som naturvärdena i reservatet bevaras och reservatet på bästa sätt bidrar till att utveckla en grön infrastruktur i Valleområdet.

Flera verksamheter belades i beslutet från 1975 med tillståndsplikt. En tillståndsplikt är inte att betrakta som ett ingrepp i den pågående markanvändningen varvid markägarna inte blev ersättningsberättigade. Tillståndsplikterna i beslutet från 1975 har dock kommit att fungera som förbud i praktiken. Detta beslut säkerställer att områdets naturvärden bevaras genom nödvändiga ingrepp i den pågående markanvändningen varvid markägarna denna gång är ersättningsberättigade. Därför har inträngsavtal eller köpekontrakt tecknats med markägarna i området.

Samtliga de berörda mark- och sakägare, har förelagts enligt 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan.

Förslaget till naturreservat har remitterats till Skara kommun, Trafikverket, SGU och Skogsstyrelsen.

Skaraborgs naturskyddsförening, Västgötabergens svampklubb och samverkansgruppen i Valle har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Inkommande synpunkter

Yttranden har inkommit från Skara kommun, Skogsstyrelsen, Trafikverket, SGU, Havs och Vattenmyndigheten, Sveriges Jordägareförbund och Naturskyddsföreningen.

Skara kommun har inget att erinra mot förslaget.

Havs och Vattenmyndigheten tillstyrker förslaget till nytt beslut för naturreservatet och anser att förslaget till beslut och skötselplan väl beaktar Vallesjöarna, vilka är utpekade som nationellt värdefulla sjöar.

SGU (Sveriges geologiska undersökningar) är positiv till förslaget till nytt beslut för naturreservatet och menar att reservatet innehåller värdefulla geovetenskapliga bevarandevärden.

Skogsstyrelsen är positiv till förslaget till nytt beslut för naturreservatet.

Trafikverket lyfter i sitt yttrande att det längs de allmänna vägarna i reservatet finns alléer, solitära träd och artrika vägkanter som Trafikverket förvaltar med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns där. Trafikverket framför också att normala drift- och underhållsåtgärder så som snöröjning, halkbekämpning, beläggningsarbeten, dikning, dikesrensning, viltstängsel, byte av vägtrumma, skötsel av vägmärken, vägräcken, belysning och vägmarkering bör kunna utföras utan att dispens behöver sökas.

Länsstyrelsens kommentar:

Undantaget från föreskrifterna A1, A6 och A7 inom befintligt vägområde möjliggör att alléerna och de solitära träden med mera kan erhålla lämplig skötsel utifrån de befintliga naturvärdena. I och med samma undantag utgör reservatet inte något hinder för de nämnda drift- och underhållsåtgärderna inom vägområdet undantaget viltstängsel. För att anlägga viltstängsel krävs dispens från reservatets föreskrifter.

Sveriges jordägareförbund framför generella synpunkter avseende:

- att man bör vara försiktig att fatta beslut som innebär att skötseln av stora områden helt styrs av en aktör.
- erforderlig ersättning betalas ut till markägare även för nedlagt arbete vid framtagande av förslag till beslut.
- en plan med budget för långsiktigt underhåll tas fram som säkrar den föreslagna skötseln.

Länsstyrelsen kommentar:

Det av detta beslut berörda området har varit naturreservat sedan 1976. I framtagandet av detta beslut har Länsstyrelsen haft dialog med en bred skara aktörer i landskapet, utöver de berörda mark- och sakägarna, bland annat genom den så kallade samverkansgruppen i Valle. Syftet med denna utökade dialog har varit att uppnå ett beslut med god förankring i bygden och som är väl anpassat till både naturvärdenas långsiktiga behov av skötsel och föreskrifter samt den lokala bygdeutvecklingen. Av skötselplanen framgår att behov av ytterligare eller ändrade prioriteringar av åtgärder bör lyftas för diskussion i samverkansgruppen i Valle.

Ersättning till markägare vid bildande av naturreservat betalas ut i enlighet med 31 kap. 2 § och 4 § i miljöbalken (1998:808) samt 4 kap. 1 § i Expropriationslagen (1972:719).

Varje länsstyrelse tilldelas pengar för skötsel av reservat i respektive län för endast ett år i taget och hur mycket pengar som avsätts för reservatsskötsel beror på politiska beslut i riksdag och regering. Det är därför i nuläget inte möjligt att göra en långsiktig budget för respektive naturreservat. Länsstyrelsen redogör dock regelbundet för behovet av pengar till reservatsskötsel till Naturvårdsverket och Regeringen.

Naturskyddsföreningen tycker att skötselplanerna är välskrivna och att målbilderna och föreslagna skötselåtgärder är bra. Naturskyddsföreningen föreslår några justeringar av förslaget till bilaga 3 (skötselplanen).

Länsstyrelsens kommentar:

Länsstyrelsen har beaktat föreslagna ändringar i skötselplanen och gjort justeringar i den mån Länsstyrelsen funnit det motiverat utifrån praktiska och biologiska perspektiv.

Markåtkomst

Vid tidpunkten för detta beslut har intrångsavtal eller köpekontrakt tecknats med samtliga fastigheter.

Detta beslut ska skickas till sakägare och övriga berörda enligt sändlistan i bilaga 5.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Beskrivning av naturreservatet

Naturreservatet Eahagen-Öglunda ängar är ett mycket varierande och artrikt område med stor biologisk mångfald och många hotade arter. Inslaget av sjöar i ett småkulligt landskap är karakteristiskt. I övrigt domineras reservatet av lövskogar och hagmarker. Lövskogarna är av naturskogskaraktär med gamla träd och mycket död ved. Många av hagmarkerna är rika på gamla och grova ädellövträd. Både floran och faunan är kalkkrävande. Detta märks inte bara på land utan även i sjöarna med kalkutfällningar och en bottenflora av kransalger. En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Motivering av beslutet

För att reservatets skogar ska bibehålla och utveckla sina höga naturvärden krävs att skogen huvudsakligen får utvecklas fritt utan ingrepp i form av till exempel skogsbruksåtgärder, vedtäkt eller exploateringar av olika slag.

För att betesmarkerna ska kunna bibehålla och utveckla naturvärden får inte markskiktet utsättas för gödsel eller annan negativ påverkan.

Enligt 9 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2020:2) om hänsyn till natur- och kulturvärden i jordbruket får nyodling eller kultivering i betesmark inte ske om natur- eller kulturvärden kan skadas av åtgärden. Därav får inte naturbetesmarker eller tidigare plöjd åker som genom kontinuerligt bete erhållit hävdberoende värden återuppodlas. I reservatet finns idag tidigare åkermark som idag nyttjas som betesmark men där naturvärdena ännu inte utvecklas i tillräcklig grad för att markerna ska omfattas av 9 § SJVFS 2020:2. Dock bedömer länsstyrelsen att dessa marker har god potential att utveckla höga hävdberoende naturvärden om de fortsättningsvis betas och att detta på ett betydande sätt bidrar till att uppfylla reservatets syfte. Därav införs förbud att återuppodla dessa marker enligt A8.

För att samtliga värdefulla miljöer i reservatet, såväl på land som i vatten ska kunna bibehålla och utveckla sina naturvärden får de inte utsättas för till exempel exploatering eller andra verksamheter på ett sådant sätt att det påverkar deras utbredning, hydrologiska förhållanden eller naturvärden negativt.

Reservatet ligger i Valleområdet som i sin helhet har mycket höga biologiska värden. I handlingsplanen för grön infrastruktur är det utpekade som värdestrakt för ädellövskog/triviallövskog, skyddsvärda träd och naturliga gräsmarker. I och med detta beslut bidrar reservatet till att bevara och stärka grön infrastruktur i hela Valleområdet genom att konnektiviteten/de ekologiska sambanden i Valleområdet bevaras och stärks så att strukturer och biotoper är väl förbundna och integrerade i landskapet.

Mot bakgrund av ovanstående anser Länsstyrelsen det motiverat att införa föreskrifterna A1–A18 som reglerar dessa typer av åtgärder i reservatet.

För att bevara och utveckla områdets naturvärden krävs att vissa skötselåtgärder genomförs. Därav anser Länsstyrelsen det motiverat att införa föreskrifterna B1–B12 som möjliggör för förvaltaren att genomföra nödvändiga skötselåtgärder.

I syfte att begränsa störning eller annan skada på reservatets flora och fauna införs föreskrifterna C1–C9.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmissiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för konsekvensutredning av regelgivning.

Beslutets förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser.

Riksintressen med mera

Naturreseptat Eahagen-Öglunda ängar ligger inom riksintresse för naturvård (NRO14099) och riksintresse för kulturmiljövård (KR49). Det ligger även inom nationellt utpekade odlingslandskap (R8601) och regionalt värdefulla odlingslandskap (86–52).

Reservatet är av regeringen utpekade som Natura 2000-området Eahagen-Öglunda ängar SE SE0540088 och utgör därför riksintresse enligt 4 kap. 8 § miljöbalken. Bildandet av naturreseptatet är en del i skyddet av Natura 2000-området och därmed uppnås de krav som ställs i EU:s art- och habitatdirektiv.

Kommunal översiktsplan

Detta beslut överensstämmer med intentionerna i översiktsplanen för Skara kommun där området redan är upptaget som naturreseptat.

Befintligt områdesskydd

Området omfattas av beslut om naturreseptat enligt 7 § naturvårdslagen (1964:822).

Beslutet enligt 7 § naturvårdslagen upphävs när detta beslut vunnit laga kraft.

Sjöarna i reservatet omfattas av 100 meter strandskydd enligt 7 kap. 13 § miljöbalken.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Levande sjöar och vattendrag, Myllrande våtmarker samt Ett rikt växt- och djurliv.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående mark- och vattenanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap. 7 § miljöbalken).

Skogsvårdslagen

Av 4 § skogsvårdslagen (1979:429) framgår att bestämmelser enligt skogsvårdslagen, skogsvårdsförordningen (1993:1096) eller Skogsstyrelsens föreskrifter inte gäller om dessa strider mot föreskrifterna för naturreservatet.

Rätten att bruka åker- och betesmark

Detta beslut fråntar inte markägarna eller jordarendatorerna deras rätt att bedriva åkerbruk eller betesdrift så länge verksamheten inte strider mot föreskrifterna A1-A19. Detta beslut innebär inte heller någon ansvarsförpliktelse gentemot markägarna att bedriva åker eller betesdrift. Det är ytterst staten som via föreskrifterna B1- B13 ansvarar för att syftet med naturreservatet uppnås.

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt, till exempel följande:

- Miljöbalkens bestämmelser om Natura 2000, strandskydd, generella biotopskydd, vattenverksamhet och artskydd
- Fridlysningsbestämmelser i artskyddsförordningen
- Fiskebestämmelser i Havs- och vattenmyndighetens författningssamling
- Terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen
- Kulturmiljölagen
- Jaktlagstiftningen
- Lagen om skydd mot olyckor, till exempel generella eldningsförbud och efterbevakningsansvar vid brand
- Förordningen om invasiva främmande arter

Reservatets gränser

Reservatets gränser sammanfaller delvis med befintliga fastighetsgränser, se bilaga 1a. Även efter justeringar av sådana fastighetsgränser i kartan, till exempel efter fastighetsbestämning eller inmätning av gräns, ska reservatsgränsen anses följa de nya fastighetsgränserna i berörd del.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Länsstyrelsen i Västra Götalands län.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Ersättningstalan

Om överenskommelse om ersättning inte kan träffas, måste sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i Mark- och miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap. 13 § miljöbalken lämnas in till Mark- och miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Skaraborgs Läns Tidning Skara Tidning, Skaraborgsbygden, Nya Lidköpings-Tidningen ortstidningar.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

I detta ärende har länsöverdirektör Lisbeth Schultze beslutat. Naturvårdshandläggare Henrik Roos har varit föredragande. I ärendets slutliga handläggning har också medverkat avdelningschef Sven Swedberg, enhetschef Johan Jannert, antikvarie Gunilla Roos-Nilsson, länsarkitekt Emma Ahlgren, vattenvårdshandläggare Pia Frid och länsjurist Linda Darestam.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Lisbeth Schultze

Henrik Roos

Hantering av personuppgifter

Information om hur Länsstyrelsen hanterar personuppgifter hittar du på www.lansstyrelsen.se/vastragotaland/personuppgifter

Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut

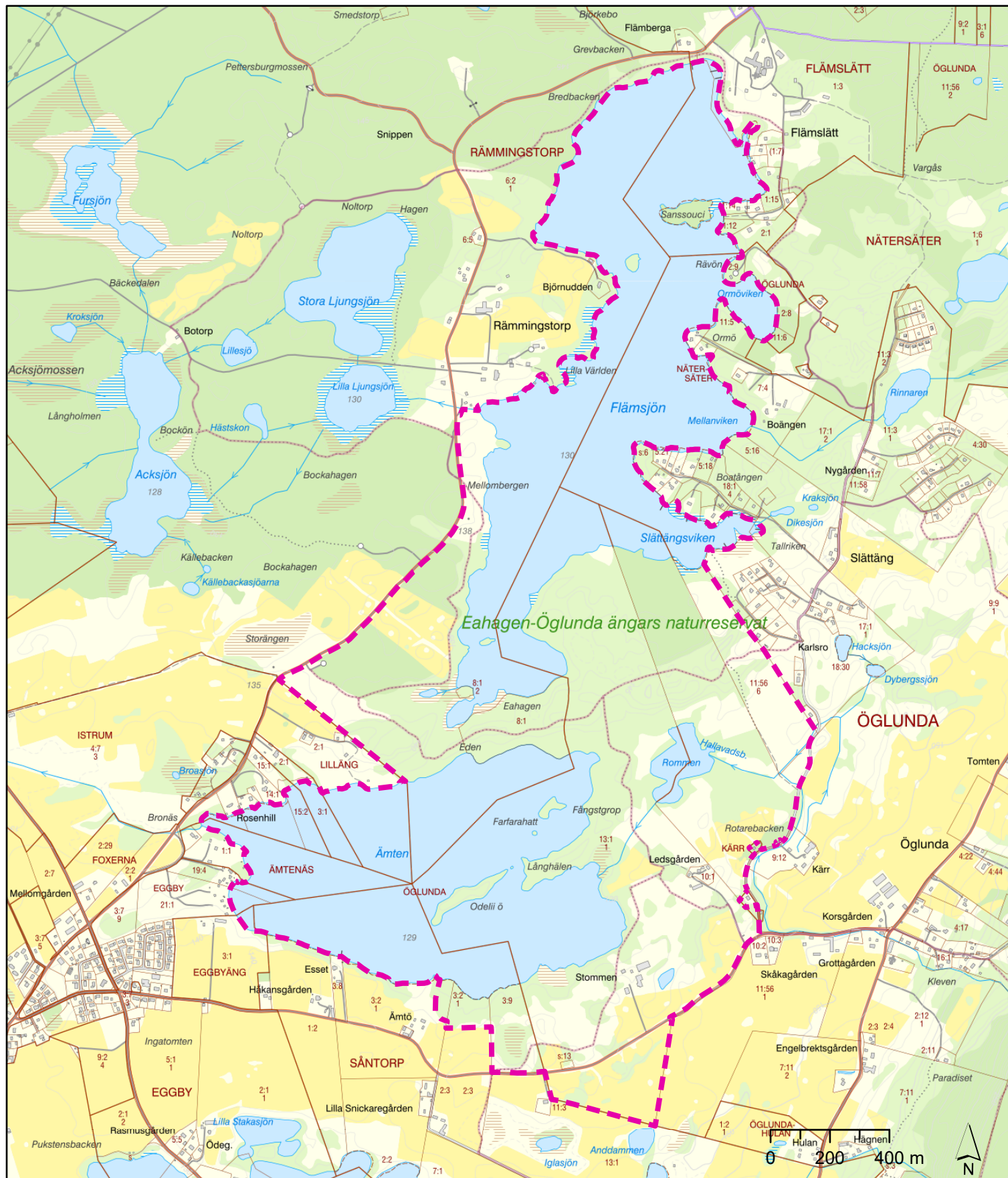
Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos regeringen. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Skickar du med vanlig post är adressen Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till regeringen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Är du osäker på när tiden går ut kan du kontakta Länsstyrelsen.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska du ange

- ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut du överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt
- hur du anser att Länsstyrelsens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Bilaga 1a, Beslutskarta Ehagen-Öglunda ängar naturreservat i Skara kommun

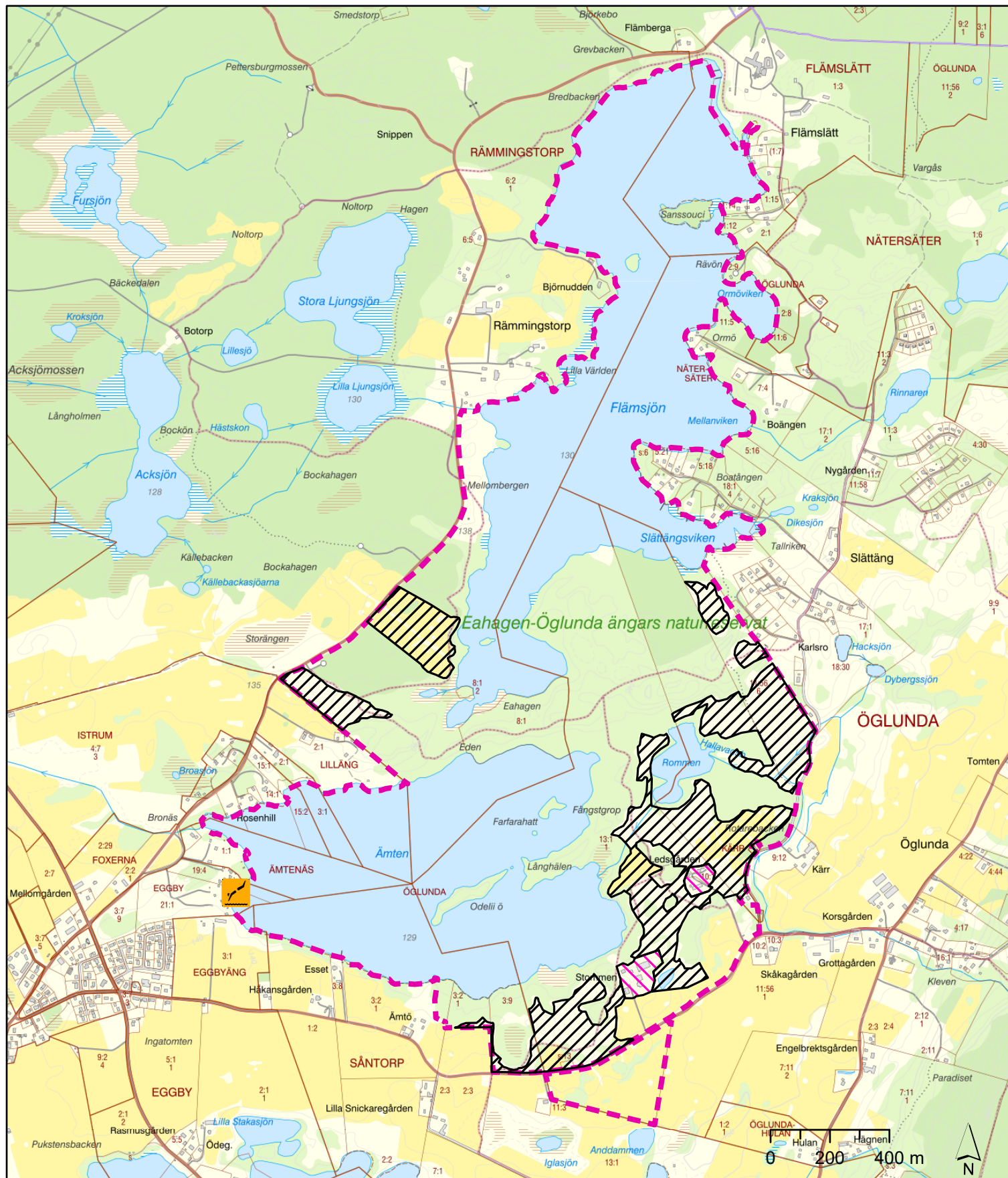
 Gräns för naturreservat

Illustrationskarta till beslut om
Ehagen-Öglunda ängar naturreservat.
Tillhör Länsstyrelsens beslut om
naturreservat enligt 7 kap 4 § miljöbalken
2023-02-23, dnr 511-26114-2012

Länsstyrelsen
Västra Götaland

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 1b, Precisering av A-föreskrifter i Eahagen-Öglunda ängar naturreservat i Skara kommun

 Gräns för naturreservat

A-föreskrifter

 Mark undantagen från A (ej A3)

 Mark som ej får uppodlas enl. A8 och ej stöddufodras med annat än mineralfoder enl. A10

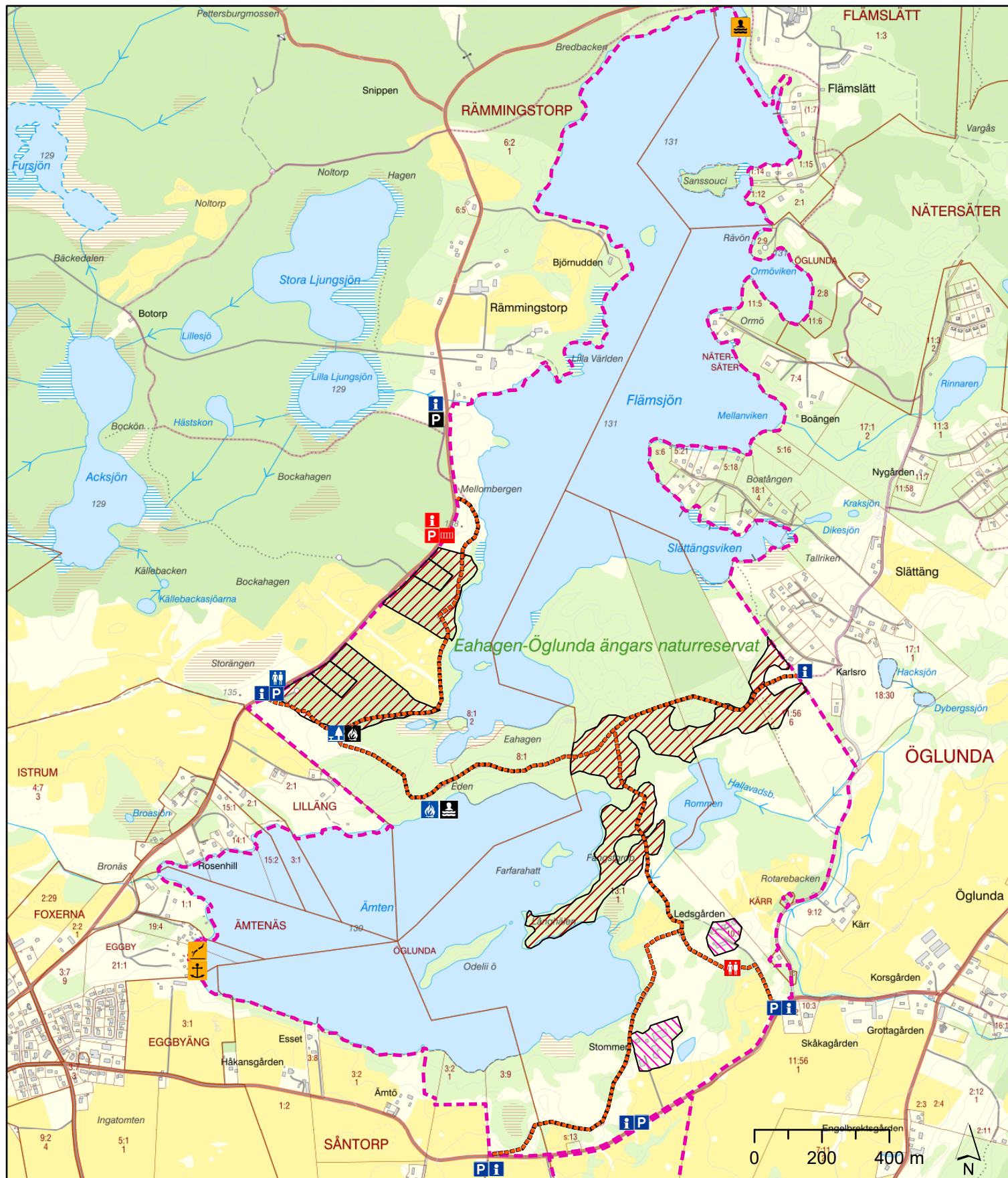
 Brygga som kan utvidgas, ej statlig förvaltning

Illustrationskarta till beslut om Eahagen-
Öglunda ängar naturreservat.
Tillhör Länsstyrelsens beslut om
naturreservat enligt 7 kap 4 § miljöbalken
2023-02-23, dnr 511-26114-2012

Länsstyrelsen
Västra Götaland

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 1c, precisering av B-föreskrifter i Ehagen-Öglunda ängar naturreservat i Skara kommun

Gräns för naturreservat

Föreskrift

B6 och B7

Gårdsmiljö undantagen från B-föreskrifterna

P-plats

Information

Rastplats

Ny p-plats

Badplats, iordningställes

Ny eldstad

Bad från brygga, ej statlig förvaltning

Badplats, ej statlig förvaltning

Båtplats, ej statlig förvaltning

P-plats som avvecklas

Stängselgenomgång som avvecklas

Informationskylt som avvecklas

Toalett som avvecklas

Befintlig vandringsled

Illustrationskarta till beslut om Ehagen-Öglunda ängar naturreservat.
Tillhör Länsstyrelsens beslut om naturreservat enligt 7 kap 4 § miljöbalken 2023-02-23, dnr 511-26114-2012

Länsstyrelsen
Västra Götaland

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Bilaga 2
Översigtskarta till beslut om
Eahagen-Öglunda ängar naturreservat.
Tillhör Länsstyrelsens beslut om
naturreservat enligt 7 kap 4 § miljöbalken
2023-02-23, dnr 511-26114-2012

